

जेरेमी बेंथम



15 फेब्रुवारी 1748 ते 6 जून 1832

- ◆ जास्तीत जास्त लोकांचे जास्तीत जास्त हीत
- ◆ उपयुक्ततावादाचा जनक मानला जातो



Edit with WPS Office

लंडन येथे सुख संपन्न प्रतिष्ठित
वकील घराण्यात झाला



Edit with WPS Office



Edit with WPS Office

उपयुक्तावादाची वैशिष्ट्ये

- जास्तीत जास्त सुख प्राप्त करणे व दुःखापासून दूर राहणे.
- व्यक्ती स्वातंत्र्यसचा पुरस्कार
- सुख प्राप्ती राज्यातच शक्य असते
- व्यक्ती आणि समाजहित यात समन्वय
- राज्याच्या हस्तक्षेपाचे समर्थन
- व्यक्तीचा विकास समाजातच शक्य
- व्यावहारिकतेवर भर
- नैतिकतेवर भर
- जन कल्याणासाठी राज्याचा उदय
- उपयुक्ता हा या सिद्धन्ताचा केंद्रबिंदू



बेंथमचा उपयुक्तावाद

- ◆ बेंथमच्या मते निसर्गाने मानवाला दोन सार्वभोम शक्तीच्या अधिपत्याखाली ठेवले आहे त्या म्हणजे सुख आणि दुःख .
- ◆ आपण काय करावे व काय करू नये हे ठरवण्याचे कार्य याच दोन शक्ती करीत असतात.
- ◆ 18 व्या व 19 व्या शतकातील राजकीय तत्वज्ञानावर मोठा प्रभाव होता.
- ◆ प्रत्येक व्यक्ती सुखाची प्राप्ती करण्यासाठी आणि दुःख निवारण्यासाठी प्रयत्नशील असतो.
- ◆ कोणत्याही गोष्टीची योग्य अयोग्यता त्या गोष्टीपासून व्यक्तीला मिळणाऱ्या सुखावरून ठरत असते
- ◆ ज्या गोष्टीपासून व्यक्तीला दुःख होते यावरून ती निरुपयोगी ठरत असते
- ◆ या सिद्धांताने राज्याच्या कार्याची व्याप्ती वाढली आहे.



बेंथमच्या सिद्धांताची वैशिष्टे

- उपयोगिता हा कार्याचा आधार असतो
- उपयोगिता व्यक्तिगत व सामाजिक असते
- सुख दुःख हि कार्याची प्रेरणा असते
- उपयुक्तता सिद्धांत राज्याला लागू
- गुणात्मक फरक न मानता मात्रात्मक
- सुखवाडी मापक यंत्र
- सुख दुःखाची उगमस्थाने
- सुख दुःखाचे वर्गीकरण

